

Opgangen

¹ I årene efter at Mount København stod færdigt, blev der bygget i et omfang og med en intensitet, som man ikke havde oplevet i nogen tidligere perioder i danmarkshistorien. Bjerget var umiddelbart efter indvielsen, på trods af de mange planlagte byggerier, i vidt omfang et enormt skov- og landareal, som i de følgende år skulle kultiveres og bebygges. For at kunne løse denne store
⁵ opgave importerede man i titusindvis af arbejdere fra hele verden. Arbejderne boede primært i containerparker på Sydsjælland, på Fyn og endda i det sydlige Jylland. Boomet i bygge- og anlægssektoren fortsatte i mange år, og en del af gæstearbejderne blev i løbet af denne periode integreret i det danske samfund. En del af disse søgte om permanent opholdstilladelse og dansk statsborgerskab. Den danske regering vedtog i den forbindelse en lov, der stillede arbejdere på
¹⁰ Mount København særligt fordelagtigt i disse ansøgninger.

Den store efterspørgsel førte til, at priserne på grunde steg voldsomt. Dermed blev bjerget, uden at nogen havde planlagt det, forbeholdt de rige. Selvfølgelig kunne alle tage derop, så længe de holdt sig uden for de afspærrede private områder, og udsigten til bjerget kunne ingen tage patent på, men det var dyrt at bo der. Bjerget blev et velhaverparadis og et samlingspunkt for samfun-
¹⁵ dets elite. Der blev bygget nogle fantastiske huse, og der opstod med bjerget en arkitektonisk nytænkning, som ikke før var set i Danmark. Selvfølgelig kunne meget tilskrives det forhold, at grundene var så dyre, at de huse der blev bygget som en konsekvens endte som overdådige designede mesterværker. Men alligevel var det noget andet, der gjorde sig gældende. Nok lå bjerget i Danmark og skrev sig således ind i den danske kultur og historie, men samtidig var det hele
²⁰ alligevel så anderledes – klimaet, naturen – det hele. Der havde aldrig før været bjerge i Danmark. De nye geografiske omstændigheder skabte nye muligheder og udfordringer ikke mindst for den danske arkitektur.

Velhaverne, der bosatte sig på bjerget, blev langsomt isoleret fra resten af Danmark, i eksklusive og vidunderlige miljøer højt hævet over den jævne befolknings ordinære trængsler.¹

¹ Hver novelle i *Mount København* begynder med en tekst om det fiktive bjerg Mount København, som den danske stat har ladet bygge over en lang årrække.

25 OPGANGEN

Da byggeriet på bjerget var på sit højeste, tegnede en ung arkitekt ved navn Nicolai Vedel-Nielsen en beboelsesejendom på Mount Københavns nordlige side, som få år senere skulle vise sig at indeholde de mest attraktive boliger i Københavnsområdet. Det spektakulære ved byggeriet, og grunden til at velhavere stod i kø for at erhverve sig en af lejlighederne, var ikke den storslåede udsigt
30 over København og Øresund, de rigt udsmykkede og enorme lejligheder eller de store individuelle altaner, men derimod ejendommens opgang, der på én gang forøgede glæden ved at træde ind i lejlighederne, gjorde nattesøvnen roligere, tryggere og dybere og i det hele taget forbedrede alt ved ejendommen. Havde det ikke været for opgangens ganske særlige karakter, ville ejendommen ikke have skilt sig ud fra de øvrige luksuriøse byggerier på bjerget.

35 Allerede da de første streger blev sat, havde Nicolai Vedel-Nielsen haft en fornemmelse af, at opgangen skulle spille en afgørende rolle i projektet. Han havde derfor studeret opgange i hele landet i over et år og indsamlet et omfattende billedmateriale, der ned til mindste detalje dokumenterede de enkelte opganges indretning.

Af alle steder i landet blev en mere eller mindre tilfældig tur til en ekskæreste, der boede i et trist
40 og forfaldent almennyttigt boligbyggeri i Esbjerg, altafgørende. Fra denne dag tog tingene hurtigt fart, og allerede få uger efter gik det endelige byggeri i gang.

Byggeriet varede i 2 år, og opgangen var det sidste, der blev færdiggjort, og det af Nicolai Vedel-Nielsen selv.

Ejendommens hovedindgang førte ind til en smuk foyer i marmor og rosentræ, hvor en vagt i uni-
45 form sad døgnets 24 timer og sikrede, at kun ejendommens beboere og indbudte gæster passerede. Alt i foyeren lignede til forveksling enhver anden eksklusiv ejendom, bortset fra en lille dør for enden af lokalet. Døren tiltrak sig opmærksomhed, fordi den var det eneste i rummet, som var bygget i de absolut billigste materialer, og fordi man, når man kom tættere på, kunne se, at der med sprittusch på det delvist smadrede matterede glas, som udgjorde den øverste del af døren,
50 stod 'fucking møgluder'. Til venstre for døren sad ringeklodderne til de forskellige lejligheder. De fleste af navnene var ulæselige pga. et langt brændemærke, øjensynligt lavet med en gaslighter. Fra denne anden hoveddør kom man ind i selve ejendommens opgang.

Trappen, væggene og loftet i opgangen var støbt i hvidt beton. Gelænderet var af tyndt, firkantet stål malet i en trist rød farve, og på hver etage og til hver lejlighed var der en aflåst affaldsskakt.
55 Overalt på væggene var der graffiti og tags, forskellige navne og beskeder, som Nicolai personligt

og fuldstændig nøjagtigt havde kopieret fra fotografier af den originale opgang i Esbjerg. En del af teksterne var skrevet på arabisk. Desuden havde Nicolai som det allersidste inden indvielsen ridset i væggene og på dørene og smadret det udvendige af el-skabet i kælderen med et baseballbat. Da Nicolai var færdig, var det ikke længere muligt at skelne den oprindelige opgang i Esbjerg fra den nye kopi på Mount København.

Lejlighederne blev revet væk på under to uger, og efter tre år var ingen af beboerne flyttet. En gang om ugen blev opgangen opdateret med ny graffiti på døre og vægge, smadrede flasker, kanonslag, huller, brandmærker eller hvad det nu kunne være. Alt sammen ændringer, der refererede til virkelige forandringer i den originale opgang i Esbjerg, og som blev kopieret med den højeste mulige objektivitet i den nye opgang på Mount København. Der var en dejlig atmosfære i ejendommen, og beboerne begyndte hurtigt at mødes ude i opgangen nogle aftener om ugen, hvor de sludrede om løst og fast, drak god rødvin, mens de forsøgte at tyde de mange inskriptioner på væggene. Der var noget fremmedartet og spændende over opgangen. På en måde virkede den rå og skræmmende, men samtidig var der noget beroligende over den, noget hjemligt.

En tidligere professor i arkæologi, Ole Christensen, som boede på 4. sal, fortalte en aften, at han havde ladet et længere arabisk tekststykke oversætte. Et tekststykke, som stod skrevet på væggen med sprittusch mellem 2. og 3. sal, som han havde passeret så mange gange og tit havde tænkt over, hvad egentlig betød.

"Teksten viser sig at være et citat af en vis Sultahussein Tabandeh," forklarede Ole Christensen og læste derefter følgende op for sine naboer:

"De ikke-troende sætter sig på et udviklingstade som dyr. De må betragtes som udstødte. De hører ikke med i menneskehedens kred. Deres eksistens må erkendes som skadelig for menneskene. Jøder og nazarenere må anses for stående noget over de gudløse. Deres tro har ikke nået islams høje stade. De følger andre love end Koranens forskrifter. De er blevet stående på et lavere stade; de kan derfor ikke stilles side om side med muslimerne som ligeberettigede. Islam henviser ikke-muslimer til et lavere eksistensstade. Hvis nu en muslim dræber en sådan ikke-muslim, så må han ikke idømmes dødsstraf, for hans udviklingstade er højere end den dræbtes. Den, der forlader islam, gør sig lig med et dyr og har forskertset sit liv, religionsskifte er kun mulig fra et lavere stade til det højere stade, fra kristendom til islam."

Efter oplæsningen var der helt stille et kort øjeblik, hvorefter Else Smith Eliassen, en pensioneret advokat der boede alene på 7. sal, bemærkede, at det var morsomt at tænke på, at akustikken var den samme i deres opgang som i den originale i Esbjerg. Efter en kort tænkepause sagde den

endnu aktive ejendomsmægler, Birger Paulsen fra 11., med høj og klar stemme, så det ringede i hele opgangen, på gebrokkent dansk: *"hold nu din fucking kæft, din fucking danskerluder"*,
⁹⁰ hvorefter de alle grinede højlydt.

Nogle måneder senere vågnede opgangens beboere ved en serie voldsomme brag, som syntes at komme fra bunden af opgangen. Det tog ikke lang tid, før alle var samlet for foden af trappen, de fleste endnu i nattøj og morgenkåber. Nogle havde været åndsnærværende nok til at tage kaffe og the med. Beboerne stod i en cirkel og kiggede ned på gulvet foran opgangsdøren, ingen sagde
⁹⁵ noget. Foran dem på terrassogulvet lå en mørkerød blodpøl, og der var i hvert fald fire synlige skudhuller i døren. Det matterede glas var smadret, og skårene fra ruden blandede sig med blodet på gulvet. På de nederste trappetrin var betonen to steder brækket af i store stykker, dér hvor kuglerne havde ramt. Der lå bøjede projektiler her og der. Fra blodpølen løb et spor opad, som indikerede, at den sårede havde trukket sig op ad trappen stærkt blødende.

¹⁰⁰ Ole Mathiesen, en pensioneret overlæge, der boede på 5. med sin kone, Mimi Mathiesen, var den første, der brød tavsheden, da han bemærkede, at han og hans kone Mimi på vej ned ad trappen havde set, at blodsporet endte på 3. tv., hvor en vis S. Khan boede i den oprindelige opgang i Esbjerg.

Igen var der ganske tavst, indtil Ove Ringgaard, en tidligere oberstløjtnant i den danske hær og nu
¹⁰⁵ nylig enkemand fra 2. sal, fortsatte analysen, mens han betragtede skudhullerne i døren:

"Skuddene er affyret fra en kraftig automatpistol, sandsynligvis på tæt hold."

Han tav lidt, mens han undersøgte området, og fortsatte så.

"Det ser ud, som om offeret har forsøgt at flygte, men er blevet skudt, netop som han er kommet ind i opgangen."

¹¹⁰ Ringgaard åbnede opgangsdøren for at se nærmere på projektilernes indgangshuller. De gamle tags var skrevet over med rød maling, og hen over døren stod der nu: »Esbjerg Tigers«. Mimi Mathiesen spurgte, om det mon var gerningsmanden, som havde skrevet det. Else Smith Eliassen fra 7. undersøgte døren med sit medbragte forstørrelsesglas, hvorefter hun konkluderede:

"Ja, det tror jeg. Teksten er i hvert fald skrevet efter skudepisoden."

¹¹⁵ ”Det er banderelateret,” sagde Ringgaard. Han gik hen til trappen og betragtede igen skudhullerne.

”På døren kan man se, at i hvert fald fire skud er blevet affyret, men kun to har ramt trappen. Vi kan altså konkludere, at offeret er blevet ramt af mindst to skud, og at dømmen efter mængden af blod, er han eller hun blevet ramt i et eller flere vitale områder.”

¹²⁰ Ole Mathiesen havde undersøgt blodsporene op ad trappen, mens Ringgaard havde talt, og sagde nu:

”Ja, jeg er enig ud fra et lægefagligt synspunkt, offeret er sandsynligvis blevet skudt i halspulsåren. Han har ikke haft mere end et kvarter, før han ville have mistet for meget blod. Når nu sporene ender i lejligheden, og der ikke er fodspor af ambulancefolk i nogen af blodpølene, kunne
¹²⁵ *meget tyde på, at vores ven er bortgået ved døden som følge af blodmangel.”*

”Der er altså tale om mord,” konkluderede Birger Paulsen, så det rungede i væggene.

Hele dagen gik med at undersøge området, kun afbrudt af en kort pause, hvor undersøgerne spiste ost og drak vin. Efterhånden lykkedes det at rekonstruere hændelsen, som den sandsynligvis var foregået. Selvom gerningsstedet var en kopi af det oprindelige gerningssted i Esbjerg, blodet var
¹³⁰ okseblod og ikke menneskeblod, og selvom beboerne derfor ikke behøvede at frygte at blive konfronteret med hverken liget, morderen eller hans kumpaner, var der alligevel noget gruopvækkende og spændende ved hele episoden. Det blev sen aften, før alle aspekter af forbrydelsen var blevet endevendt, og beboerne kunne sætte sig på trappen, trætte og tavse. Som de sad dér, udmattede med deres forstørrelsesglas, vin, opslagsværker og bøllehatte på hovederne, fremstod de
¹³⁵ en lille smule som børn.